

Móricz Zsigmond 1879-1942

Élete: Tiszacsécsén született, nagyon szegény paraszti családban. Tehetséges volt a tanulásban ezért beírták a debreceni gimnáziumba (tanárai). Később Sárospatakon tanul, jogra járt. Újságíróként kezd dolgozni, csatlakozik a Nyugat című folyóirathoz. Csak regényeket és novellákat írt. Csatlakozik a *népi írók* mozgalmához, céljuk, hogy megmutassák a szegénység társadalmának valódi arcát: nyomor, éhezés, erköcstelenség, tudatlanság. Az ebben a témában írt novellák és regények hozták meg a sikert számára. 1930-as évektől Babits-al együtt szerkeztik a Nyugat-ot.

Művei:

-Regényi: --> Légy jó mindhalálig: önéletrajzi utalás, Nyilas Misi szegény kisfiú aki belecsöppen a Debreceni gimnázium világába, de nem találja a helyét.

--> Árvácska: igaz történet alapján íródott. Egy fiatal lány ismerőse mesélte el a történetet. Van egy kislány Árvácska aki állami gondozott. Örökbe fogadják, de csak azért, mert az állam pénzt utal a kislányért. Bántalmazzák, elveszik a ruháját, megerőszakolják. Nem adnak neki nevet csak Árvácskának hívták. A kislány ragaszkodott ahhoz a családhoz, mert a bántalmazáson kívül semmit nem ismert. A végén egy tűzben meghal a családjával együtt. (3. Családja).

-Novellái: Tragédia, Barbárok, A kondás legszennyesebb inge

Tragédia

műfaja: novella (rövid terjedelmű, kevés helyszín, kevés szereplő, kevés cselekmény, van váratlan fordulat.)

cselekmény: Kis János egy szegény munkásember aki éhez és csak az ételre tud gondolni. A földesúr meghívja a lánya lakodalmába. Elhatározza, hogy kieszi a vagyonából. Egész nap nem eszik semmit a lakodalomban túl hamar jólakik és nem tudja teljesíteni a "küldetését". Rosszul lesz, a torkán akad egy falat és megfullad.

témája: a szegények nélkülözése, éhezés, ez megrontja az ember gondolatait. Kitartás, megkeseredettség.

cím: előre utaló, a végén a halál a tragédia, az élete is tragédia, és a szegénység is tragédia.

szerkezete:

1. rész: az esemény előkészítése a munkanap leírása. Ez kint játszódik a mezőn.

2. rész: a küldetés megismerése ez a rákészülés, ez otthon játszódik.

3. rész: a vacsora, a földesúr udvarában játszódik, a halál is ide tartozik. Belső leírás van túlsúlyban és nem a párbeszéd. Fokozás van a történetben, egyre erősebben készül az evésre és egyre többet eszik. Tetőpont, amikor a torkán akad a falat és még azt is lenyeli, megoldás a halál.

idő: egy-másfél nap

főszereplő jellemzése: Kis János a neve, beszélő név-jelentéktelenségre utal. Központi problémája az evés, csak arra tud gondolni, ez az egyetlen öröme az életben. Megkeseredett, csak akkor nevet jól amikor az apja meghal, lelke eltorzult, céltudatos. Senkinek nem tűnt fel az élete és a halála sem. Tipikus antihős, amilyenek ne legyünk.

elbeszélő: nézőpontos E/3. sz. csak Kis János szemszögéből látjuk a dolgokat.

stílusa:

-realista, valós társadalmi probléma ábrázolása/éhezés/. Lélektani folyamatokat ábrázol.

-naturalista, durva, undorító részleteket leír: hányás, túl részletesen ábrázolja a valóságot.

-groteszk: tragikus és komikus egyben, nevetségessé válik, hogy ennyire komolyan veszi az evést.

Barbárok

műfaja: elbeszélés (novellánál hosszabb a regénynél rövidebb)

Az idő szerkesztése aránytalan a műben.

Cím: Barbárok --> kulturától idegen népek, kegyetlenek, erköcstelenek, gyilkosok, rombolók.

Témajelölő, mert az egész paraszti népre vonatkozik.

Motívikus, mert a barbárok szó csak a végén kerül elő az utolsó szóként, a vizsgáló bíró mondja, a

gyilkost érti alatta, (a szegénység társadalmára mondja).

Stílus:

-realista:valós társadalmi problémát mutat be.Szegénységben, nyomorban élő emberek erkölcstelenek, értékrend nélkül élnek, büntudat nélkül követnek el gyilkosságot.

-naturalista: durvább részletek ábrázolása pl:holttest.

Cselekmény:

1.rész: a Veres juhász megöli Bodri juhászt , a gyereket és a kutyákat.Az elbeszélő tárgyilagos , kevés benne a beszéd csak tömondatokban beszélnek.A Bodri juhász rézveretes szíját akarják megvenni , de azt nem adja el , mert a fiának készítette.Végül nem viszik el a szíjat sem , mert eltemetik a holtakkal együtt.(ok nélkül gyilkolják meg őket).A pusztán történik a körtefa alatt.

Az idő pár óra.

2.rész:a feleség keresi a férjét és a gyereket, a fél országot bejárja utánuk.-->népmesei motívum , hogy fogja a batyut és útra kell.Vége, hogy megtalálja a holttesteket.Itt az elbeszélő nézőpontos, az asszony szemszögéből mutatja be .Hely : otthon , körtefa alatt, fél ország.Idő : több hónap.

3.rész: a vallatás-kihallgatás. Párbeszédre épül .itt lép be a történetbe a műveltebb világ a vizsgálóbiztos személyében.A gyilkos nem akarja beismerni a tettét , pedig már az eddigi bűnei miatt is halál vár rá, de ezt a tettét tagadja.Amikor meglátja rézveretes szíjat , csak akkor vallja be ,mert a babona miatt félt a halott tárgyaitól .

Ez egy jól bevált szembesítési eljárás volt , melynek lényege , hogy a gyilkos az áldozattól látván elárulja önmagát.pl:Arany János--> Tetemre hívás c. művében.

Hely : tárgyaló terem, idő. pár perc.